

2023Z00698

Vragen van de leden **Vestering** en **Van Esch** (beiden PvdD) aan de Ministers voor Natuur en Stikstof en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de onacceptabele gezondheidsschade door stikstofuitstoot* (ingezonden 20 januari 2023).

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat u in antwoord op eerdere Kamervragen heeft geschreven dat in Nederland jaarlijks 7.500 tot 9.000 mensen vroegtijdig sterven door fijnstof in de lucht en dat de landbouwsector is betrokken bij ruim de helft van deze fijnstofconcentraties?¹

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat de betrokkenheid van de landbouwsector bestaat uit de stikstofuitstoot (ammoniak bij secundair fijnstof) en uit deeltjes van mest, veren, huid, haar, voer en strooisel (primair fijnstof)?²

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat ook de industrie en mobiliteit (inclusief luchtvaart) verantwoordelijk zijn voor de vorming van secundair fijnstof door de uitstoot van stikstofoxiden? Bij welk deel van de fijnstofconcentraties zijn de sectoren industrie en mobiliteit betrokken?

Vraag 4

Klopt het dat in 2021 de normoverschrijdingen van fijnstof PM10 op landelijk niveau zijn toegenomen ten opzichte van 2020, met name in gebieden met intensieve veehouderij? Hoe beoordeelt u dit?³

¹ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2022–2023, nr. 569.

² Kennisplatform Veehouderij en humane gezondheid, 31 augustus 2022, «Kennisbericht Ammoniak en fijnstof» (<https://www.kennisplatformveehouderij.nl/sites/default/files/2022-08/220623%20Kennisbericht%20Ammoniak%20en%20fijnstof%20DEF.pdf>).

³ Kamerstuk 30 175, nr. 429.

Vraag 5

Kunt u bevestigen dat fijnstof PM_{2,5} (onder andere gevormd door ammoniak en stikstofoxiden) leidt tot verminderde longfunctie, astma, COPD, longkanker en hart- en vaatziekten?⁴

Vraag 6

Klopt het dat de Wereldgezondheidsorganisatie in 2015 heeft geconcludeerd dat er een significante relatie bestaat tussen fijnstof PM_{2,5} en longkanker, blaaskanker en leukemie bij kinderen en dat meerdere wetenschappelijke studies een relatie leggen tussen PM_{2,5} en de toename van borstkanker?

Vraag 7

Klopt het dat Nederland het tweede land ter wereld is waar het vaakst blaaskanker en borstkanker voorkomt? Aan welke factoren wordt dit toegeschreven?^{5, 6}

Vraag 8

Kunt u bevestigen dat u schreef dat het behalen van het stikstofdoel uit het regeerakkoord (50 procent emissiereductie in 2030) tot een aanvullende winst van 15.000 levensjaren kan leiden, bovenop wat kan worden bereikt door de maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord (SLA)? Waarom heeft u deze cruciale reden voor stikstofreductie vooralsnog niet benadrukt in het stikstofdebat?⁷

Vraag 9

Vindt u deze gezondheidswinst ook cruciaal? Zo ja, wat is uw inzet om deze stikstof- en luchtkwaliteitsdoelen daadwerkelijk te realiseren?

Vraag 10

Beaamt u dat de huidige stikstofaanpak, met onder andere het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), alleen is gericht op het ontlasten van natuurgebieden en niet op het verbeteren van de volksgezondheid, omdat het verplaatsen van vervuilende bedrijven tot de maatregelen behoort?

Vraag 11

Beaamt u dat bij het verplaatsen van veehouderijen weg van natuurgebieden het risico reëel is dat deze veehouderijen dichterbij woonkernen komen waarmee ze de volksgezondheid verder belasten? Zo ja, wat gaat u doen om dit te voorkomen?

Vraag 12

Gaat u het verplaatsen van vervuilende bedrijven, waaronder veehouderijen, schrappen als maatregel uit de stikstofaanpak, omdat dit neerkomt op het verplaatsen van problemen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 13

Deelt u de zorg over het feit dat deelname aan het SLA, onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, volledig vrijwillig en niet juridisch bindend is waardoor er geen garantie is dat de maatregelen voor een betere luchtkwaliteit, waaronder stikstof, daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd en effect zullen hebben? Zo ja, wat is uw inzet om de maatregelen uit het SLA verplicht te stellen?

---

⁴ Brabants Dagblad, 20 juni 2022, «Opinie | Discussieer niet over stikstof maar over gezondheid» (<https://www.bd.nl/opinie/opinie-discussieer-niet-over-stikstof-maar-over-gezondheid-br-a3450aeb/>).

⁵ World Cancer Research Fund International, «Bladder cancer statistics» (<https://www.wcrf.org/cancer-trends/bladder-cancer-statistics/>).

⁶ World Cancer Research Fund International, «Breast cancer statistics» (<https://www.wcrf.org/cancer-trends/breast-cancer-statistics/>).

⁷ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2022–2023, nr. 569.